

Migrationsverkets åtgärdsförslag i fråga om utredning och bedömning av barns ålder är inte tillräckliga

Migrationsverket har i en intern kvalitetsuppföljning (diarienummer 1.3.4-2016-178414) beträffande åldersbedömningar i samband med beslut om uppehållstillstånd, noterat vad som får anses vara anmärkningsvärda brister i personalens kunskap i frågor som är helt centrala för att barn ska tillförsäkras en rättssäker asylprövning.

Resultatet av kvalitetsuppföljningen belyser att utredningarna är bristfälliga, samt att personalen i mycket stor utsträckning tillämpar ett felaktigt beviskrav och inte heller använder sig av en korrekt metod för bevisvärderingen. Utredningens resultat visar också tydligt att vare sig en bedömning av de asylsökande barnens födelsetid och/eller underårighet, i flertalet fall, görs på ett sådant sätt att bedömningarna ens med viss grad av säkerhet kan sägas utpeka ett troligt resultat.

Migrationsverkets internutredning framhåller att en förklaring kan vara en feltolkning av Migrationsöverdomstolens

Kvalitetsutredningen i korthet:

- Migrationsverket har granskat 145 ärenden där åldersbedömning varit aktuella – perioden januari till juni 2016
- Frågan om ålder var inte tillräckligt utredd i 60 procent av fallen
- I tio procent av fallen hade inte genomförts någon muntlig utredning om födelsetid eller underårighet
- I fall där muntlig utredning hållits visar utfallet att personalen saknat tillräcklig kompetens
- I 43 procent av fallen har verket inte tillräckligt tydligt informerat innan beslut om att ålder ej gjorts sannolik
- I 50 procent av fallen hade inte gjorts en samlad bedömning av bevisningen
- I fall där samlad bedömning gjorts saknades separerat bedömning av individuella bevis samt i relation till relevant bevisstema
- I 26 procent av fallen tillämpades ett felaktigt beviskrav
- Bevislätttnadsregeln om tvivelsmålets fördel har inte fått tillräckligt genomslag
- I hög utsträckning blandas olika bevissteman samman

praxis. I det avseendet vilar dock ett tungt ansvar på myndighetens rättsavdelning och kvalitetsavdelning. De rättsliga ställningstaganden som Migrationsverket meddelat i fråga om bedömning av barns ålder har inte fått tillräckligt genomslag och den feltolkning som förefaller ha skett i olika beslut av Migrationsöverdomstolens praxis får också anses åligga Migrationsverkets ledning, och inte enbart enskilda handläggare eller beslutsfattare, att tillrättalägga.

Migrationsverkets egen kvalitetsanalys visar att myndighetens bedömningar av ungdomars ålder mer förefaller baseras på subjektivt tyckande än på en med juridisk metod gjord bedömning. Rapporten leder också till misstanke om att inte heller den sökandes skyddsbehov får en korrekt bedömning. Denna farhåga vinner också stöd i en annan av Migrationsverkets interna utvärderingar, "Nationell kvalitetsuppföljning med regionalt fokus; analysrapport 2016".

Detta är högst oroväckande då en generell bristande kvalitet av skyddsbedömningar hos Migrationsverket naturligtvis riskerar att leda till att personer i behov av skydd inte får det.

En uppenbar slutsats som kan dras är att vare sig Migrationsverkets handläggare eller beslutsfattare har fått en tillräcklig utbildning. Rådgivningsbyrån uppmanar Migrationsverkets ledning att säkerställa rättssäkerheten i asylprocessen genom att tillse så att myndighetens personal erhåller erforderligt stöd och utbildning för att klara av sina arbetsuppgifter.

Utbildnings- och stödsatser välkomna men otillräckliga

Migrationsverket meddelade i februari 2017 att verket väntar med att fatta beslut i ärenden där det finns behov av medicinsk åldersbedömning. Detta fram till dess att Rättsmedicinalverkets nya ordning ska vara på plats. Vidare meddelade Migrationsverket i pressmeddelande den 5 mars 2017 att en direkt följd av resultatet i granskningen var att det bildades en särskild ledningsgrupp i myndigheten med uppdrag att stärka den rättsliga kvalitén genom att tillhandahålla tydligt och konkret stöd i vardagen för verkets medarbetare. Migrationsverket meddelade också att omfattande utbildningsinsatser sätts för handläggare och beslutsfattare.

Rådgivningsbyrån välkomnar Migrationsverkets tydliga respons till rapporten som redovisats ovan men får konstatera att de brister som aktualiseras i rapporten är så allvarliga att det kommer att krävas omfattande och genomgripande utbildningsinsatser, och kanske till och med även rekryteringsinsatser. Det krävs noggrann uppföljning i fråga om de insatser som nu aviserats också får det önskade resultatet. Det krävs också en återrapportering och genomgång av de ärenden som blivit felbedömda och de konsekvenser som drabbat den enskilde.

Barns uppgifter om ålder bör godtas tillsvidare

Med anledning av de uppenbara bristerna i kompetens vad avser bevisvärdering och eftersom de nya metoderna för utredning av ålder fortfarande innehåller faktorer av osäkerhet (samtidigt som Socialstyrelsens granskning inte förväntas bli klar förrän i november 2017) är det Rådgivningsbyråns uppfattning att barns uppgifter om ålder bör godtas tillsvidare. Detta enligt principen om benefit of the doubt, och i enlighet med asylprocedurdirektivet. Först då det finns tillräckligt utvärderade metoder och tillräcklig kompetens hos Migrationsverkets personal att hantera frågorna kan en värdering av barns och ungdomars egna uppgifter anses acceptabel.

Migrationsverket aviserar att medicinska åldersutredningar från och med denna månad kan erbjudas. Rådgivningsbyråns önskar framhålla att resultaten av dessa undersökningar fortfarande endast utgör en del i bevisningen och kan inte ensamt läggas till grund för en åldersbestämning. Behovet av att en holistisk bedömning görs vid en åldersbedömning, där också varje bevis också värderas, kommer att kvarstå.

Rådgivningsbyrån ser också med stor oro på de ärenden som inte utvärderats i denna internutredning och som avser fall där Migrationsverket ansett det uppenbart att en asylsökande som uppgett sig vara minderårig istället är över 18 år. Som Rådgivningsbyrån har framfört tidigare, bl. a i vårt remissvar till förslaget *Åldersbedömning tidigare i asylprocessen*, är det vår erfarenhet att rekvisitet uppenbart har medfört allvarliga tillämpningsproblem. Det som framkommit i den nu aktuella internutredningen i fråga om brister i bevisvärderingen riskerar i lika stor utsträckning att gälla för dessa ärenden.

Det är uppenbart att det finns en diskrepans mellan de ställningstaganden som meddelats av Migrationsverket och den tillämpning som sker i praktiken.

Rådgivningsbyrån anser mot bakgrund av det anförda inte att det är tillräckliga åtgärder som Migrationsverket aviserat och det är angeläget att barns uppgift om sin egen ålder i samtliga fall hanteras i enlighet med tvivelsmålets fördel.

I de fall där Migrationsverket redan har gjort en konstaterat felaktig bedömning i frågorna om ålder eller minderårighet bör följaktligen också nya prövningar av barnets asylärende göras där barnets ålder också måste godtas. Detta i brist på andra lösningar som fullt ut kompenserar för att barnet inte tidigare har fått en prövning i den ordning som gäller för barn.

Har du frågor?

Rådgivningsbyrån driver sedan oktober 2016 en mottagning för barn. Kontakta våra jurister vid Barnens Asylrättscentrum:

Telefon, torsdagar 09.00-11.00: 0200-751703

BARNENS
ASYL RÄTTS CENTRUM 